

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

יסודות האמונה לרמב"ם

מדרגת החושים כיום במדרגת גוף, לעת"ל במדרגת ראש נתבאר שחמשת החושים יונקים מהמחשבה, והמחשבה יונקת מהאמונה, וכאשר הכרה חושית זו נפתחת בנפש האדם, הקשר שלו לקב"ה משתנה ומקבל פנים חדשות, וכן נתבאר שכל חמשת החושים משתנים ומקבלים פנים חדשות, ע"י שהם מקבלים הארה מן המחשבה, שמקבלת הארה מן האמונה.

לעמיד לבוא, כל היחס שנתבאר, יתגלה בכלל כל קומת האדם. היום במדרגת חמשת החושים שלנו, האדם רואה בעין, שומע באוזן, מריח בחוטמו, טועם בחיכו, ועל אף שראייתו וכל שאר חושיו הם מן הראש, אבל בעצם בעצם מדרגת הראש נפלה למדרגת גוף, והם פועלים במדרגת גוף, ולא פועלים במדרגת חמשת החושים כפי שהם צריכים להצטייר במדרגת גולגולת ראשו של האדם. לעתיד לבא, כאשר נחזור ונדבק ב"אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלוקים" (ישעי', מד, ו) , אזי חמשת החושים יחזרו למדרגת ראשית, למדרגת ראש. ראשית החושים יגעו בשורש האמונה, שמשתלשל לחכמה, שמשתלשל לחושים, ומצד כך כל חמשת החושים של האדם יתגלו באור של אמונה.

תורה חדשה מאתי תצא לעת"ל - במדרגת אחדות שאין כמותה בעולם נביא את הדוגמא הברורה לכך. בלשון חז"ל (מד"ר, ויקרא, ח, יג) הובא הפסוק על משיח צדקנו "תורה חדשה מאתי תצא" (ישעי', נא, ד). ויש לבאר מהי הכוונה "תורה חדשה מאתי תצא", וכי במקום ס' מסכתות שיש בידינו יהיו ק"כ מסכתות, ויתר על כן. אלא כוונת חז"ל היא, שכיוון שהתורה היא "מאתי", מהקב"ה, הרי שהתורה יוצאת ממקום של אמונה בגילוי, ולכן האחדות שתתגלה בחכמה היא האחדות

שהזכרה כאן ברמב"ם, שאין כמותה אחדות בעוה"ז.

כיום, מדרגת האחדות שאנו תופסים בתורה זו מדרגת האחדות שנתפסת אצלנו בנפש, אבל על התורה כשלעצמה נאמר: "קוב"ה ואורייתא חד הוא", וכשם שבו יתברך שמו ישנה אחדות שאין אחדות כמותה כאן בעולם, כך גם בתורה יש את אותה אחדות, אולם מחמת מדרגת נפשנו השתא בעוה"ז, הרי שתורה במדרגת האחדות היותר נמוכה, ולכן גם השגתנו בתורה היא במדרגת אחדות יותר נמוכה.

נמצא, שלעת"ל שנאמר "תורה חדשה מאתי תצא", מתגלה אחדות זו אצל הבורא ית"ש, ו"מאתי", מהבורא ית"ש אחדות זו מתגלה בתורה, וזו האחדות שתתגלה בנבראים. ומצד כך כל החושים יקבלו פנים אחרות לגמרי מאותו עומק של אחדות.

סדר מדרגות האחדות עתה ננסה מעט להסביר את את סוגיית האחדות שנתבארה כאן ביסוד השני, על אף שלאחר כל ההסברים, הדברים ישארו סתומים, אולם ננסה לפתוח את הדברים.

הרמב"ם הביא כמה וכמה דוגמאות לגדרי אחדות שאנחנו מכירים כאן בעולם. הדוגמא התחתונה שהובאה בדבריו היא מדרגת האחדות של הגוף, כלשונו של הרמב"ם: "ולא אחד כמו הגוף הפשוט האחד במנין שמקבל החילוק והפרידה לאין סוף". זו הדוגמא החושית והברורה של הגוף, שעל אף שהוא מקשה אחת, אבל אפשר לחלק אותו לחלקים. וכאשר נבוא להגדיר את עומק התפיסה שלנו במדרגת שנקראת אחדות כיום, זו המדרגה של אחדות הגוף.

כמו שהוזכר, הרמב"ם הביא כמה וכמה דוגמאות לגדרי האחדות, הדוגמא הראשונה – "אחד של זוג", הדוגמא השניה – "אחד של מין", הדוגמא השלישית – "איש אחד הנחלק

לחלקים רבים", והדוגמא הרביעית – "הגוף הפשוט האחד". ובעומק, כמו שנתבאר, מחמת שאנו מלובשים בגוף, לכן כל תפיסת אחדות בבריאה שאנו תופסים היא בתפיסה של אחדות הגוף, התפיסה הרביעית התחתונה בדברי הרמב"ם. הדוגמא העליונה שהזכיר הרמב"ם היא, אדם אחד, "זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם" (בראשית, א, כז), זו המדרגה של קודם שננסרה חוה מאדה"ר, לפני "ויפל אלוקים תרדמה על האדם" (שם, ב, כא). ומדרגה זו, נעלמת מאד מהיכן שאנחנו נמצאים. על דרך כלל, כיוון שאנו נשמה בתוך גשמה, מדרגת האחדות שהאדם תופס היא אחדות של גוף.

מדרגות האחדות בקומת הנפש בקומת נפשו של האדם מגופו ועד המקום העליון ביותר, ישנם מדרגות של תפיסות של אחדות. יש תפיסה של אחדות במדרגת גוף, תפיסה של אחדות במדרגת נפש, תפיסה של אחדות במדרגת רוח, תפיסה של אחדות במדרגת נשמה, במדרגת חיה, ובמדרגת יחידה. אצל כל אדם ואדם מצד שלמות קומתו ישנם מדרגות בתפיסות של אחדות, וצריך להכיר את כל הקומה כולה כיצד היא תופסת אחדות. ועתה נתחיל לסדר את קומת מדרגות האחדות מלמטה למעלה.

אחדות במדרגת גוף הוזכרה תפיסת האחדות המתגלה בגוף, שהיא התפיסה שאותה הגדיר הרמב"ם: "מנין שמקבל החילוק לאין סוף", אפשר לחתוך את הדברים ולחלק אותם. עומק הכח בנפש שהאדם תופס שאפשר לחלק ולחתוך דברים, זהו מחמת שאת עצם האחדות הוא תופס כאחדות של חלקים. אם הוא לא היה תופס את האחדות כאחדות של חלקים, הרי שלא היה ניתן לחלק את אותה אחדות.

המשך בע"ה שבוע הבא – מסדרת דע את אמונתך_003_היסוד השני.אחדות.השם (שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם) בקול הלשון 073.295.1245

המספיק לעובדי ה'

לפיכך, יש לברר כמה זמן צריכה להתארך התבודדותו של האדם.

ראשית, ההתבודדות צריכה להיות יחסית לשאר חלקי העבודה. הרי אי אפשר להתבודד תמיד, שהרי חייבים לקרוא את פרשת זכור במנין של עשרה, כשיטת רוב הראשונים, וכך קיי"ל להלכתא, ואם הוא יתבודד, מהיכן יהיה לו עשרה. וכן ע"ז הדרך בשאר עניינים שצריך עבורם ציבור.

נמצא, שיש שיעור לזמן שהאדם יכול להתבודד מצד הגבולות המוכרחים לדינא.

אולם מעבר לכך, יש שיעור של זמן שראוי לאדם להתבודד כפי מדרגת נפשו. אדם הנוהג בהתבודדות ארוכה מעבר לזמן המתאים לנפשו, על זה נאמר בעומק: "למה תשתומם", הוא לא נמצא במדרגת השקט הפנימי הראויה ונצרכת על מנת להאריך את זמן התבודדותו.

ההתבודדות נמדדת באדם כפי חלקי הנפש האחרים, שביחס לחלקי נפשו האחרים יש את היחס כמה ראוי לו שתארך התבודדותו. ככל שהנפש שלו פנימית יותר ומרוממת יותר, כך יגדל זמן ההתבודדות שהוא מתבודד. הן התבודדות במחשבת האדם בבוראו, הן התבודדות בתפילה, הן התבודדות בחשבון הנפש, והן התבודדות בעסק התורה. כמו כן, יש להדגיש שזה גם תלוי בשורשי נשמות.

מצד שני, ידועים דברי חז"ל (ברכות סג ע"ב): "חרב על הבדים ונאלו", חרב על צואריהם של שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בד בבד בתורה. ומצד כך האדם חייב גם להתחבר בעסקו בתורה לאחרים, שהרי דברי תורה נקנים בחבורה כמ"ש חז"ל (שם). נמצא, ששיעור ההתבודדות של הנפש תלוי במשקל כל נפשו של כל אדם, כמה ראוי שיאריך בהתבודדות, וכמה ראוי שיקצר.

ובעומק, גם כלפי סוג ההתבודדות, האם היא תהיה שלמה או לא, באדם הנמצא במצב רועש בנפשו, פעמים שהוא לא מסוגל ולא ראוי לו כרגע להגיע להתבודדות שלמה.

אשר על כן, חלקי ההתבודדות השלמה או החלקית, ואורך זמן ההתבודדות, תלוי במחויבויות האחרים שיש לאדם לדינא, וכפי השיקול הראוי לו בעבודת בוראו. וכן תלוי ביחסיות לשאר בכוחות נפשו, אם התבודדותו תהיה באופן של השקטה גמורה או השקטה חלקית, התבודדות שלמה או חלקית, וכמה זמן אורכת התבודדותו.

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

כל מה שנתבאר כאן בדברי הנפה"ח, זהו רק לאחר מה שנתבאר - "היינו להתדבק בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה", כמו שנתבאר לעיל שזהו גילוי של כוחות, שורש חכמה כח-מה. ולכן רק לאחר שכח המחשבה נדבק באופן גמור במותר ובאסור, פטור וחייב וכן על זה הדרך, על גבי זה בא הכח וההתגלות של ההתדבקות ברצון!!

אבל אם האדם יקדים את ההתדבקות ברצון קודם ההתדבקות בחכמה, הרי שנעדרת כאן כל מציאות ההשכלה, ומתגלה רק מה רצון הבורא, ואין זה שייך אלא למי שלומד הלכה פסוקה!! אבל כל צורת התלמוד הרי לא בנויה בצורה של הלכה פסוקה, אלא באופן של משא ומתן המביא לידי הלכה פסוקה!!

ואם כן בלשון ברורה, המשא ומתן ולאחמ"כ הלכה פסוקה, זוהי צורת עומק סדר הנפש של האדם בהתדבקות בתורה!! המשא ומתן - זוהי ההתדבקות בעומק החכמה כסדר, כל צדדי הדינים בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה!!

כאשר מתגלה ההתדבקות בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה שזה המשא ומתן, ולאחמ"כ מגיע הלאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא שמתגלה מה רצונו יתברך שמו בפועל, אז מתעוררת באדם תנועת הרצון, לדבק רצון ברצון!!

אבל אילו יקדים האדם את ההתדבקות של רצון ברצון, הרי שאולי יש לו ד' אמות של הלכה, אבל אין לו את עיקר כל הדבקות שהיא בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה!!

פעמים מצאנו באלה שמקרוב באו שהם יותר מדובקים לרצון הבורא, וכך הם לומדים דברי תורה, אבל נעדרת מהם כל חכמת התורה של ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים, ההתדבקות בחכמתו!! לכן סדר המדרגות הינו כך:

מתחילה צריך האדם להתדבק בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה בעומק החכמה, ומצד כך הוא דבוק בחכמתו יתברך שמו. וכאשר יש לו דבקות בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה ותוקף כח המחשבה עומד בהתדבקותו בתורה, אז הוא עולה לשלב הבא לעורר את הרצון דיליה, לסלק את שאר הרצונות המפריעים, שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות מעכב, לגלות את הרצוננו לעשות רצונך.

ואז שלימות קומת הנפש היא בהתאחדות ההתדבקות בהשכלה בחכמה שעל גביה באים המעמקים של ההתדבקות ברצונו יתברך שמו!! זהו אדם שדבק ב"הוא ורצונו חד, הוא וחכמתו חד", לא רק ב"הוא ורצונו חד", אלא קודם ב"הוא וחכמתו חד".

ואז באופן הזה האדם דבוק בשתי הראשיות של ה"בראשית" - ראשית של רצון וראשית של חכמה. זוהי שלימות ההתדבקות בשורש נפשו של אדם באורייתא "בו בתורה בו בקוב"ה!!" ■ המשך

המספיק לעובדי ה'

לפתוח את כל נידון זה בהרחבה, זו סוגיית רחבה. אבל זאת יש לדעת, שאין כוונת הדבר שכל אדם צריך להתבודד שעה בכל יום. אלא כמו שנתבאר, הכל לפי מי שהוא האדם ביחסיות לכוחות נפשו, שבכך תלוי מהות התבודדותו, מקום התבודדותו, ואורך הזמן של התבודדותו.

נתבאר שישנה התבודדות שתהיה שלמה, כגון על-ידי התרחקות מחיי הכרך והסתגרות במדבריות והרים ומקומות שאין בהם ישוב, ויש שהתבודדות תהיה חלקית כגון הסתגרות בבית פנימה.

כעת הוא יבאר את הדרך של ההתבודדות השלמה.

ואשר להתבודדות השלמה על-ידי ההתרחקות מן הכרכים וההסתגרות במדבריות ובערבות-ציה ובהרים וכדומה, הנה נזכרת היא בתולדות הנביאים ותלמידיהם כפי מה שנעיר לך או נזכירך אודותיו.

כיום אצל רוב בני אדם המשתמשים בלשון שנקראת "התבודדות", כוונתם היא למי שחי את חיו פחות או יותר כשאר בני האדם, ויש לו זמן ביום שהוא מתבודד. אולם, אליבא דאמת ענין ההתבודדות היא דרך חיים לכל היום כולו, בפנימיותו או בחיצוניותו, או בשניהם, כמו שנתבאר לעיל.

כמו שנתבאר לעיל, ההתבודדות פנימית עניינה שהאדם דבק ביחידות הפנים של עצמו, ובזה הוא חי חיי התבודדות פנימיים, כדברי חובות הלבבות שנוזכרו, שהחסיד אפילו כאשר הוא נמצא עם בני האדם "לא ישתומם ברוב עם", מחמת שהוא מבודד. וההתבודדות הזו היא לא לשעה ליום בלבד, אלא הזמן הוא איש לפי מדרגתו, אבל המכוון הכללי הוא שלימות של היקף חיי התבודדות לאורך כל היום כולו.

יתר על כן, גם בהתבודדות החיצונית שייך התבודדות שלמה, כדברי ר"א בן הרמב"ם. אולם הדרך הזו בדורנו כמעט ואיננה קיימת אצל רוב בני האדם. וסיבת הדבר היא, שהרי בזמן הקדמונים ללכת למדבריות ולהרים זו היתה התבודדות, אולם בימינו גם אם האדם ילך למקומות מהסוג הזה, התבודדות שלמה ברוב המקרים קשה שהוא ישיג, מחמת שמציאות הבריאה השתנתה גם במקומות הללו. פעמים אלו מקומות של סכנה גמורה, שצריך להיות בעל-ביטחון גמור כדי להסתובב שם. וגם אם זה אינו מקום סכנה, אבל ברוב גדול של המקרים זו כבר איננה התבודדות שלמה אלא התבודדות חלקית. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'

פרק ה' | כח הזכרון

התבארו עד כה בהרחבה הזיכרון שמכח הציור, הזיכרון שמכח החכמה, והזיכרון שמכח הבינה. ולצורך השלמת הסוגייה, נדבר בקצרה אף בשתי סוגי הזיכרון הנוספים שהוזכרו - הזיכרון מכח הרגשת הלב, והזיכרון מכח הארת הנשמה.

תורה שמשמחת נחקת ונזכרת

ישנו זיכרון שנובע מכח החקיקה של ההרגשה בנפש. ולענין דברי התורה: ככל שבשעת הלימוד, דברי התורה חביבים על לומדם ביותר, ויש לו בהם יותר שמחה מכח ההרגשה של "כי הם חיינו ואורך ימינו", כך הדברים מכים ונקלטים יותר במעמקי הנפש, ואזי הזיכרון חל גם מכח ההרגשה העמוקה שבנפשו. תורה שמשמחת לב נחקת יותר בלב, ואז בנוסף לסוגי הזיכרון שהוזכרו, כח הזיכרון של הלימוד נבנה מכח ההרגשה שנמצא בלב.

כח זה משמש אמנם אצל רוב בני האדם, אולם הוא משמש לזיכרון רק במקרים מאוד נדירים ומסויימים, כגון בשעה ששמע או למד איזה שהוא חידוש נפלא והיה הדבר חביב עליו כל כך, אזי הוא זוכר אותו אפי' אחרי עשרים שנה. אבל בשביל שכח זה ישמש אותו בהיקף גדול לדברי התורה, צריך שתהיה לאדם אהבת תורה גדולה מאוד, או אהבה ותשוקה לקנות דברי חכמה, ואז הדברים נחקקים אצלו מכח השמחה.

וכמו שמובא בחז"ל (ילקוט שמעוני ואתחנן, ע"ג) כשעסקו ר' אליעזר ור' יהושע בתורה "והיו דברים שמחים כנתינתן מהר סיני". ואייתא בגמ' (עירובין נד.) אמר ר"א "אלמלא נשתברו לוחות ראשונות לא נשתכחה תורה מישראל", אחת מהסיבות לכך בעומק היא שהיות וקודם שבירת הלוחות "היו הדברים שמחים בנתינתם" והשמחה שבהם חוקקת את הדברים בנפש האדם.

אין שכחה לפני כסא כבודך

הזיכרון הנוסף שהוזכר הוא, הזיכרון שמגיע מכח הארת הנשמה. כפי עומק שורש הארת הנשמה אצל האדם, כך עומק הזיכרון שהוא זוכר.

ובדקות, ענין זה מתחלק לשתי חלקים: יש אופן ששורש הארת הנשמה הוא בגילוי אצל האדם, ואזי האדם זוכר את דברי התורה באופן שהם חקוקים בגילוי. ויש אופן ששורש הארת הנשמה אינו באתגליה, אלא הארתה היא כמו מי מעין הזורמים ממקור נביעתם, אבל זה נובע מהמקום העליון שאין שם שכחה, כמש"כ "כי אין שכחה לפני כסא כבודך".

ככל שהאדם דבוק בשורש הנשמות - כסא הכבוד, ששם נאמר "כי אין שכחה לפני כסא כבודך" אזי השורש תמיד זוכר. וגם אם במוחו הוא לא זוכר, אבל זה נשפע לו ממקור שורשו העליון ששם אין שכחה. או ששורש הנשמה נמצא אצלו בגילוי, או שמשם זה נובע ונשפע אליו כמעין הנובע, אבל הוא לא נובע רק חידושים אלא הוא נובע את השורש העליון שאין בו שכחה.

דברים אלו דקים בנפש האדם, ועכ"פ השתדלנו להעמיד בפרק זה בקצרה את כח הזיכרון מתחילת ימי הקטנות ואת סדר גדילתו בס"ד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

בלבביפדיה אבד

מו"ק (כ"ה, ע"ב) - רבי חנין חתניה דבי נשיאה הוה, לא קא הוה ליה בני, בעא רחמי והוה ליה, נח נפשיה. פתח עליה ההוא ספדנא, שמחה לתוגה נהפכה, ששון ויגון נדבקו, בעת שמחתו נאנח, בעת חנינתו (של הולד), אבד חנינו (אביו המחננו - רש"י). אסיקו ליה חנן על שמייה.

והנה יש להבין קריאת שם הבן חנן בשני אופנים. א. נקרא כן ע"ש אביו שמת. ב. נקרא כן ע"ש "אבד חנינו". (עין שו"ת תשורת ש"י, מהדו"ק, סימן תר"ל. ושו"ת דברי יציב, יו"ד, סימן קס"ב. ומנורת המאור, פ"ה).

והנה שורש נשמתו של רבי חנין, בחנוך, חן-כו, שם הוי"ה כ"ו כנודע. ושורש כל נשמתו של חנוך מאבדה, כמ"ש בספר הליקוטים לאריז"ל (משלי, כב), וז"ל, חנוך לנער ע"פ דרכו וכו'. כבר אמרנו כי כשחטא אדה"ר, אבד הזיהרא וניתנה אל חנוך. והיו נפש ורוח ונשמה חצובים ממקום גבוה, ופרחו ממנו ונכנסו במקומם אחרים מלוכלכים בקליפות (ומשם שורש לנשמתו של יוחנן כה"ג ששמש בכהונה פ' שנה ולבסוף נעשה צדוקי - ברכות, כ"ט, ע"א). וכשנולד חנוך והלך בדרכי יושר, זכה לאותה זהירא, וכשנגזרה מיתה על אדה"ר לא נגזר על חנוך, על היותו שורש אותה נשמתא קדישא עליאה מאצילות. ולכן חנוך הוא מטטרו"ן.

אולם מאידך אמרו (ב"ר, כה, א), א"ר איבו, חנוך חנף (חן-ף) היה, פעמים צדיק ופעמים רשע, אמר הקב"ה עד שהוא בצדקו אסלקנו. וצד רשע שבו הוא בחינת יוחנן (חן-יון) כה"ג שנעשה צדוקי בסוף ימיו. וע"ז בדקדוק אמרו עד שהוא בצדקו אסלקנו, ואצל יוחנן כה"ג לא נסתלק בצדקו ולבסוף נעשה רשע (ונתקן בר"א בן דורדיא, כנודע, לק"ת תהלים). ולהיפך מצד התיקון הוא ר' יוחנן, כמ"ש (ב"מ, פד, ע"א) אמר ר' יוחנן אנא אשתיירי משפירי ירושלים, והוא קרוב לשופריה דאדה"ר, עיי"ש, אלא שלא היה לו הדרת פנים.

והנה חנין, חן-ין, חן-יין. ואיתא (עירובין, סה, ע"א), אמר רבי חנין, לא נברא יין אלא לנחם אבלים ולשלם שכר לרשעים, שנאמר תנו שכר לאבד. ואמרו (יומא, עו, ע"ב), ואמאי קרי ליה יין, שמביא יללה לעולם, וכו'. רבא רמי כתיב ישמח וקרינן ישמח, זכה משמחו, לא זכה משממו. וזהו ספדו על רבי חנין שמחה לתוגה נהפכה, ששון ויגון נדבקו. שנגלה בין דייקא. ושורשו באכילת עץ הדעת שלח מ"ד גפן היה. ושם נתקיים "בעת חנינתו", של אדה"ר, "אבד חנינו", אביו - הקב"ה, מפניך אסתר.

פרק ד' | בירור. הרצון. המניע. המעשה. והדרגתו

נוסף על כך, גם אם נגדיר את האכילה שאנו אוכלים כהכרח, כמו שנראה לבני האדם, אך על כל פנים זה בוודאי לא רק הכרח שהרי יש כאן גם רצון,

כל אדם בטבעו חושק ורוצה במאכל. ישנם אמנם אנשים במדרגה גבוהה מאוד שאין רצונם כלל באכילה והם רוצים לפרוש לגמרי מן החומר, אנשים אלו באמת אוכלים רק משום הרצון שלהם לחיות ואין להם עין ורצון באכילה כלל. אך לרוב בני האדם יש ענין בעצם האכילה. הם רוצים להרגיש את השובע, להרגיש את העונג שטמון בטעמים, להרגיש את הטעם והעריבות שבמאכל, וא"כ סיבת האכילה אצל רוב בני האדם אינה רק הכרח ואינה רק רצון אלא היא גם הכרח וגם רצון.

עבודתנו א"כ היא: ראשית להתבונן במעשים שאנו עושים ולזהות מה מהם לפי הבנתנו אנו עושים מתוך הכרח ולא מכח רצון, ושוב להתבונן עד כמה שניתן האם זה באמת הכרח גמור או שזוהו רצון חזק שקרוב להיות הכרח. ובנוסף לכך גם לאחר שיתבררו לנו המעשים שאינם הכרח גמור אלא אנו מרגישים בהם הכרח אך הם רצון הקרוב להיות הכרח, נברר ונגדיר האם יש בהם רק רצון הקרוב להכרח או שיש בהם גם עוד רצון או רצונות. וזאת ניתן לומר שבדרכי"כ כמעט ללא יוצא מן הכלל המעשים שאנו מרגישים מוכרחים לעשות מונעים גם מצד שקרוב להכרח וגם מעוד רצונות.

השינה - הכרח או רצון?

נתבונן בדוגמא נוספת ע"מ לחדד את הדברים, והיא השינה. כאשר האדם הולך לישון האם הוא מוכרח לישון או שהוא רוצה בכך?

הנה בענין זה הרבה יותר ברור שהאדם מוכרח לישון, שהרי מובא בגמרא (שבועות כה.) שמי שנשבע שלא לישון ג' ימים רצופים בית הדין מלקים אותו, מפני שזוהי שבועה לבטלה שהרי בוודאי שלא יוכל לקיימה, כיוון שאין באפשרותו של האדם להישאר ער יותר משלשה ימים רצופים והוא בוודאי יירדם בעל כרחו.

וא"כ שלא כבאכילה ששם יש לו אפשרות להמנע מאכילה ולמות, בענין השינה אין לו אפשרות לא לישון, ואפי" אם הוא ינסה להחזיק את עפעפיו פתוחות, הוא יכול רק לדחות את השינה לכל היותר עד שלושה ימים, אבל ביום השלישי הוא בוודאי יירדם, וזהו באמת הכרח גמור.

אמנם אחר שהתברר שהאדם מוכרח לישון, האם כשהוא הולך לישון זה רק משום שהוא מוכרח? ברור הדבר שאין אנו ישנים רק משום הכרח, שהרי אם כך, היינו מתאמצים לא לישון ג' ימים ורק לאחר מכן היינו נרדמים, וכידוע כל אחד הולך לישון עוד הרבה קודם שיעברו ג' ימים...

נתבונן א"כ כשאנו הולכים לישון כל יום, מה מניע אותנו לעשות כן? גם כאן יכולה להיות יכולה להיות מחשבת הכרח, שהרי אם יחסרו לאדם שעות שינה הוא יהיה עייף ולא יהיה מרוכז, וממילא לא יוכל לפעול כראוי. אך כפי שהתבאר אין זה הכרח גמור אלא רק קרוב להכרח, כי עדיין יש באפשרותו לא לישון יום אחד או יומיים ולהיות עייף, אלא שהיות ואם יעשה כך הוא יסבול ואחרים ייסבלו ממנו הוא לא עושה זאת. וא"כ זה מוגדר כקרוב להכרח אך לא הכרח גמור. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

בלביפדיה אנד

תולדותן ד-ז

ויזד יעקב נזיד. זד-זין. שורש מלת מזיד, זד-מי. ועיין ספר השרשים לרד"ק (ערך זוד), וז"ל, ורבותינו ז"ל נשתמשו הרבה בזה הלשון, וקראו מזיד למי שעושה הדבר ברצון, עכ"ל. ובדקות יותר, זהו רצון גלוי המצורף למחשבה.

והנה עשו כל היותו זדון, כמ"ש (ירמיה, מט, ז) לאדום אמר וכו', זדון לבך. וכן כתיב (עובדיה, א, א) כה אמר ה' אלקים לאדום, וכו', זדון לבך השאיך. ובעומק יותר, יעקב הוא בבחינת איש תם יושב אהלים, באהבתה תשגה תמיד, שוגה בה תמיד. והיפוכו עשו, בבחינת מ"ש (אבות, ד, יג) שגגת תלמוד עולה זדון, והבן מאוד.

ובדקדוק אמרו (סנהדרין קד ע"א) ושגגתה עולה זדון, דאמר רב יהודה אמר רב, אלמלי הלווה יונתן לדוד שתי ככרות לחם, לא נהרגה נוב עיר הכהנים, ולא נטרד דואג האדמי. אדמי דייקא. ושורש לחם זה בלחם שנתן יעקב לעשו יחד עם נזיד העדשים.

וכאשר נתן יעקב לעשו את נזיד העדשים, בזה נתן לו את כח הזדון דקלקול. ואצל יעקב נשאר בחינת זד באופן של זבד, כמ"ש (בראשית, ל, כ) ותאמר לאה (שבתחלה היתה לחלקו של עשו וניתנה ליעקב), זבדני אלקים זבד טוב, הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולון. זבד, זד-ב. ופרושו עיין רשב"ם שם, וז"ל, זבד, לשון חלק ומנה יפה. והיינו שזהו בחינת יעקב, "איש חלק". וכן, "כי חלק ה' עמו, יעקב חבל נחלתו".

והבן שתחלה היה ראוי יעקב לעסוק בתורה, ועשו היה ראוי לעסוק בעניני עוה"ז ולזון את יעקב, ולכך רצה יצחק לברכו בטוב העוה"ז. אולם כיוון שקלקל נעתק ממנו כח זה וניתן ליעקב ולזרעו, ובפרטות לזבולון, כמ"ש באלשיך שם, וז"ל, זבד של טוב הוא זבולון שהוא זבד של טוב הוא של תורה שהוא זן את יששכר שהוא יושב אהלים. וכן יצא מזרעו של יעקב דוד שהיה אדמוני. ובדרך רמוז, זבד, ר"ת זה בני דוד (שמואל, א, כו, יז).

וכנגד עשו איש שערי איכא אליהו שעליו נאמר (מלכים ב, א, ח) איש בעל שער. ועיין ספר רזא דמהימנותא (לרמ"מ משקלוב, דף ס"ה), וז"ל, ובשורש הקדושה איש בעל שער, העומד נגד בעל זבוב. זבד, ר"ת דרשו בבעל זבוב (מלכים, א, יב, כ).

ופסולת נוספת של זדון הוא נבזראדן, הנקרא רב טבחים (מלכים ב, כה, ח). שבזדון לבו החריב את ביהמ"ק במצות נבוכדנצאר, כמבואר שם בפסוקים. נבזראדן, זדון-אבן. ואמרו חז"ל (איכ"ר, ב, ב), וכיוון שעלה נבזראדן חזיה לדמיה דזכריה דהוה רתיח, אמר להם מאי היא וכו'. והבן, נשים לשון נשיה, שכחה, בחינת שוגג ששכח. לעומת כך זכרים, לשון זכרון, מזיד. ולכך דייקא נבזראדן שהוא לשון מזיד שאל על דם זכריה, זכר-יה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: זדון, נזיד, זבד, זבדיאל, זד, נבזראדן. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

חגיגה (ג, ע"א) - שבת של ר' אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, א"ל בפרשת הקהל, ומה דרש, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין, כדי ליתן שכר למביאייהן, א"ל מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני.

והבן, שיש מדרגת לשמה ומדרגת שלא לשמה. והאנשים הבאים ללמוד, ונשים הבאות לשמוע, זהו לשמה (בערכין), אולם הטף שבאין כדי ליתן שכר למביאייהן, זהו שלא לשמה, ע"מ לקבל שכר. והבן שזהו גופא מדרגת "טף", מדרגת קטנות (טף-טיפה-קטנות). כי מדרגת שלא לשמה, היא מדרגת טף, מדרגת קטנות. ומקום מדרגת הקטנות שבנפש היא מביאה את הטף, ודו"ק.

ובפרטות אצל כל אדם יש ג' זמנים, עיבור, ניקה, גדלות - מוחין. ומדרגת עיבור הוא מדרגת טף - קטנות. וזהו עומק מ"ש (ב"ב, כג, ע"ב), מרגלית טובה היתה בידי ואתה מבקש לאבדה ממני, הכי אמר ר' חמא בר חנינא, זו יוכבד, שהורתה בדרך ולידתה בין החומות, שנאמר אשר ילדה ללוי במצרים, לידתה במצרים ואין הורתה במצרים. והיינו שהשלמה לשבעים נפש שירדו למצרים היה ע"י עיבור יוכבד, שהוא בחינת קטנות. והיינו שזה עומק שורש הגלות, שירדו במדרגת קטנות, ולכך היו בגלות, שהיא בחינת קטנות, כנודע. ומכיון שזו מדרגת קטנות לכך אמר "ובקשתם לאבדה ממני", כי הקטנות סיבת האבדה, כי הדבר הגדול יותר רחוק שיאבד, משא"כ הקטן.

והנה תכלית הבאתם של הקטנים להעלותם לגדלות, לשמועה כנשים, ויתר על כן ללמוד כאנשים. וכמ"ש בירושלמי (יבמות, פ"א, ה"ו), ראה את רבי יהושע וקרא עליו (ישעי', כח, ט) "את מי יורה דעה", זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לביהכ"ס בשביל שיתדבקו אזינו בדברי תורה. והיינו מדרגת "לשמוע", כנשים. ומעין כך בכל טף שבאים בהקהל (עיין משך חכמה, וילך, פל"א). וזהו בחינת השבת אבדה, שמעלה ממדרגת טף למדרגת נשים. וזהו כאשר מביאין אותם אמותיהם כר' יהושע. וכאשר מביאין אותם אביהן, עולים למדרגת אנשים, ללמוד.

ובעומק יש בחינה הפוכה. התבונן והבן שבסוגיא בחגיגה האבדה אם לא יאמרו לו ולא ידע השמועה. ובסוגיא ב"ב האבדה אם יאמרה לאחרים (עיין רבינו גרשום שם). והיינו כעובר במעי אמו, שכאשר נולד נאבד מאמו. וכאשר נולד ויונק זהו השבת אבדה פורתא ששב לאמו. ויתר על כן בגדולתו מעלה כל חכמתו לאמו ומשמחה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי

שהוא אור מקיף הסובב אותם. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן רט"ז).

ועוד. עיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף קס"א), וסביב הגן (גן בעדן) הוא סוד הדרתא, שהוא אדרת - שער, וזה האדרת הוא חומת אש רוח מים סביב.

יושר עיין כתבי רמ"מ משקלוב (ביאור הזהר, דף קי"ב) רוח מים אש בגימט' אדרת, והוא בחינת יושר, ג' קוים, ימין - מים, שמאל - אש, אמצע - רוח, ואחדותם. וכנגד כך יש ג' אידרות. אדרת רבה - קו ימין. אדרת זוטא - קו שמאל. אדרת דמשכנא - קו אמצע.

שערות כתיב (בראשית, כה, כה) ויצא הראשון אדמוני, כלו כאדרת שער. וכתיב (זכריה, יג, יד) והיה ביום ההוא, יבשו הנבאים איש מחזיונו בהנבאתו, ולא ילבשו אדרת שער למען כחש. ועיין רש"י (בראשית, שם) כלו כאדרת שער, מלא שער כטלית של צמר המלאה שער. ועיין רש"י (זכריה, שם) אדרת שער, כן דרך מסיתים ומדיחים, מתעטפים בטליתם כאילו הם אנשים צדיקים למען יקובלו כחשובים. וזהו עשו, ציד בפיו. ועיין רבינו בחיי (שם, בראשית), נקרא איש שער שהוא כולל השער גם השעירים שהם בחלק הכח שלו, וכן אמרו במדרש שהכח שלו יש לו שער כנגד לבו, ובזמן הגאולה יפול אותו שער בתקיעת שופר, שנאמר וה' אלקים בשופר יתקע והלך בשערות תימן. ועיין רקאנטי (תולדות), כלו כאדרת שער, הרמז לכוחות הטומאה היוצאים ממנו, ולכן צריכין גילוח, שנאמר ביום ההוא יגלח ה' (ישעי', ז, כ). ועיין שערי אורה (ש"ד-ה).

אזן אח"פ, חושי הפנים. וכתיב (מלכים, א, יט, יג) ויהי כשמע אליהו וילט פניו באדרתו. והנה אור השערות, ע"ב הכולל, ואורת אח"פ ע"ב דס"ג. ע"ב - לשון עביות. ס"ג - לשון גסות. ועיין ט"ז על התורה (בראשית, כה, כה), פירוש אדרת (של עשו) אין פירושו כההיא דאליהו (בגד דק), אלא כשההיא דיהושע, אדרת שנער אחת, שהיא בגד עב וגס. ועיין (נגעים, יא, יא), סגוס, ופירש הרע"ב, בגד עב מאד, והוא כאדרת שער. ושורשו בשערות שהם אורות ע"ב הכולל. עביות גמורה. ונודע שאורות אח"פ מקבילים לדיקנא. ועיין חמדת ימים (פורים, פ"ז), וע"י הדיקנא דא"א היה התיקון דאבא ואמא, שהדיקנא הוא מכסה אותם כאדרת שער. ועיין יונת אלם (פצ"ב), כי המזל העליון הוא אדרת שער בקדושה (בחינת דיקנא) רבה על או"א, דכתיב בהו אדיר במרום ה', וזעיר שאינו מוקף מאותו מזל תמיד הוא נתקן בסוד קווצותיו תלתלים. אמנם בקליפות אין שם תיקון באו"א שלהם, וכל השערות הראויות להם נמשכות עד ז"א דקליפה, שהוא עשו כלו כאדרת שער.

אור א"ס האדרת והאמונה לחי עולמים, נגלה בה אור א"ס. ולעומתה אדרת של עשו, ואדרת של עכן. כמ"ש במגלה עמוקות (ואתחנן, אופן ר"מ), כלו כאדרת שער, שהוא ע"ז של עשו. ואדרת שלקח עכן היא היתה מונחת בביתו של מלך בבל, ושם ע"ז היה כתוב עליה. ועיין רמח"ל על התורה (בראשית), מלכות נקראת שער שהיא ב"ן (בחינת מלכות א"ס, עיין ערך קטן מלכות), והסט"א נקרא אדרת שער שהיא כמו לבוש אליה.

צמצום סוד צמצום, או סילוק או הסתרה. ועיין כלי יקר (בראשית, כה, כה) כך היה המנהג בזמן ההוא, שהצנועים לובשים אדרת שער. ולהיפך עי' מלבי"ם (זכריה, יג, ד), שהיו לובשים אדרת שער שהיא כלבוש שק המכחש את בשרו, שזה היה מועיל להם להשרות עליהם רוח טומאה.

ועוד. ע"י הצמצום נסתלק האור ונשאר רשימו. ועיין רד"ק (מלכים, ב, ב, א), ורוח סערה העלתה אותו (אליהו) מן הארץ אל האויר, כמו שמעלה דברים הקלים, כן העלתה אותו ברצון האל על גלגל האש, ושם נשרפו בגדיו, זולתי האדרת, וכלה בשרו ועצמו, והרוח שבה אל האלקים אשר נתנה. והבן ש"האדרת" היא הרשימו שנשאר מאליהו. ועיין רד"ק (פסוק יא), כיון שנעשה רוחני נפלה האדרת מעליו. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר שבתות ה', ח"ה), העיד הכתוב על אלישע שתמיד היה מכויין בה באדרת אליהו היותה נובלות לקדושת הרב, והיה התלמיד מכין עצמו לאותה קדושה ממש.

קו קו גימט' דבק, כח מדבק בין א"ס לא"ק. וכן בין כל ב' מדרגות, כח המדבק בבחינת קו. וכתיב (מלכים, א, יט, יט) ויעבר אליהו אליו וישלך אדרתו אליו, וגו', ויאמר אשקה נא לאבי ואמי ואלכה אחריו, ויאמר לו לך שוב כי מה עשתי לך. והיינו שנגלה אור הקו המחברם. ועיין מלבי"ם (שם), אחר שהשליך אליהו אדרתו אליו דבקה נפשו "באדרת" אליהו, שהרגיש בו הרוחניות שקרנה עליו מעת היותו במערה. והבן שיש בחינה שדבק באדרת, ויש בחינה שע"י האדרת דבק באליהו עצמו.

עיגולים כתיב (מלכים, ב, ב, ח) ויקח אליהו את אדרתו "ויגלם". ועיין מצודות ציון (יחזקאל, כז, כד), בגולמי, ענין כריכה, וכן ויקח אליהו את אדרתו ויגלם. מלשון עיגול סביב. ועיין מלבי"ם (יחזקאל, כז, כד), גולמי, מענין גלימא בדברי חז"ל, כמ"ש בשבת (עז ע"א), שבא על בגד שעוטה כל הגוף, ומזה גלמי ראוי עיניך, ויקח אדרתו ויגלום, מלבוש הנעשה כגולם על כל הגוף. וזהו כעיגול שסביבות הדבר בשווה. ונודע שיש יושר בעיגולים. ועיגולים ביושר, ועיגולים דיושר בחינת אור מקיף סביב. ועיין עמק המלך (ש"ה, פ"ג) נדב ואביהו היו מבחינת אור פנימי, ואליהו היה מבחינת אור מקיף, וזאת היתה האדרת שלו,

ועוד. עיין חמדת ימים (שב"ק, פ"ה), והיה אדירו אדרת שער, ז"א אשר יעלה שמה כאשר יעלה עד אבא הרמוז בר"ת אדיר במרום ה', ר"ת אבי.

ועיין מאורות נתן (ערך אדרת), שערות שבז"א דקליפה שלא נתקנו באבא ואמא שלו השערות ונשארו בו, אבל דקדושה נתקנו באבא ואמא האדרת והאמונה, ונשאר זה חלק כמ"ש ואנכי איש חלק. (ועיין עץ חיים, דרושי הקליפות, דרוש לאה ורחל, פ"ט).

אמא מינה דינין מתערין, ונעשה מאמא אימה, אם-יה. וכתבי (קהלת ד, ז) ושבתי אני ואראה הבל תחת השמש. ואמרו (קה"ר, ד, א), זו אידרתו של מלאך המות. ובפסיקתא זוטרתא (שם ד, ז) אמרו, זה אימתו של מלאך המות. והיינו שאידרתו של מלאך המות, היא אימה.

א"ד סוד י"ב גבולי אלכסון, וממנו נשתלשל י"ב רועי בקר כנגד י"ב שבטים, כנודע. וכתבי גבי אליהו (מלכים א, יט, יט), וילך משם וימצא את אלישע בן שפט, והוא חרש שנים עשר צמדים לפניו והוא בשנים העשר, ויעבר אליהו אליו וישלך אדרתו אליו. ועיין מלבי"ם (שם), היה אלישע עומד בשני עשר בקר העומדים תחת ים שעשה שלמה, אשר סודם ידוע.

ועוד. ז"א, ו"ק, מדות. ועיין גר"א (יונה, ג, ו), ויעבר אדרתו מעליו, גאותו וגאונו וכו'. והוצרך לקום מכסאו ולהסיר אדרתו, הוא הגאווה ובו כל מדות הרעות. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר תיקוני התשובה, פ"א), עמלק זעיר של קליפה, כולו כאדרת שער.

נוק' עניא דלית לה מגרמה כלום. ועיין רד"ק (מיכה, ד, ח) "ממול שלמה אדר תפשיטון", ואתם עומדים ממול שלמה טובה, שתראו לעני שלובש אותה, תעמדו למולו להרע לו ולהפשיטו השלמה שהיתה אדר לו, וכו', אדר הוא כמו הדר. ואז"ל פירש כך, היו חובלים שלמה מבית העני בעבור המס, ואומרים כי אין די במשכון זה, והיו מפשטין מעליו אדרתו, וזהו תפשיטון, שהיו מפשיטין העניים, שהיו חושבים שהולכים בבטחה, היו באים לבתיהם כמו שובי מלחמה ערומים בגדיהם.

ועיין אברבנאל (שופטים, יג), גבי שמשון, וכאשר העביר אדרתו (אדרת שער שבראשו) מעליו, נמכר ביד אשה והגיד לה סוד ה', וסבר שיגלח את שערו. ועיין ליקוטי שושנים, איתא בלימודי האריז"ל, שמשון וכו', ניצוץ מעשו הרשע וכו', עשו היה כאדרת שער, לכן היה כחו (של שמשון) בשער. עשו ציער לאמו ע"י נשים בנות חת, לכך רץ שמשון אחר נשים נכריות. ■ המשך בע"ה

בשבוע הבא – נכתב על ידי הרב שליט"א במוחד לעלון זה – להארות, הערות, והוספות:

rav@bilvavi.net

חוטם מקום חארון אף, של כעס וריב. וכתב הציוני, יש קליפה חיצוני נקראת ריב, ויש עמה תר"ה חיילות כמנין אדרת, וסודו עשו כאדרת שער. ופעולתם שמבטל התורה של בעלי חולאים, והשם כד"ת הכתוב על מצחו של משיח ב"ד מבטל כל זה, וסודו עשה למען דתך. ועיין פני דוד (בהעלותך), ותיקונים (תיקון כ"א, מג ע"ב), ודגל מחנה אפרים (משפטים).

פה עיין שפתי כהן (בראשית, כה, כה), אדרת בגימט' קשרה, שקשרה ושרקה פיה עלינו עד שהקב"ה יאמר די לצרותינו, ויקויים מקרא שכתוב (זכריה, י, ח) אשרקה להם ואקבצם.

עינים – שבירה כתיב (יהושע, ז, כא) ואראה בשלל אדרת שנער אחת וגו', ואחמדם ואקחם, והנה טמונים בארץ בתוך אהלי. וזהו עכן שמעל בחרם מכח חמדה, ועליו כתיב (שם, כה) וירגמו אתו כל ישראל אבן וישרפו אתם באש, ויסקלו אתם באבנים.

ועוד. עיין צרור המור (בראשית, כה, כה), כלו כאדרת שער, בענין שתתחלחל מאד, כי העובר שיש לו שער, מזיק לאשה וגורמת לה להקיא והחימוץ, וכ"ש זה שיצא עשוי וגמור. ועיין ספורנו שם, כשנולד הראשון שהיה כאדרת שער והיה ראוי שתהיה לידתו יותר קשה מלידת החלק (יעקב) והיינו בשעה "שיושבת על המשבר", לשון שבירה.

עתיק קרי"ס בעתיקא תליא מילתא. ומעין כך כתיב (מלכים, ב, ב, יד) ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה מעליו ויכה את המים ויאמר איה ה' אלהי-י אליהו אף הוא, ויכה את המים ויחצו הנה והנה ויעבר אלישע.

ועוד. סוד עתיק, שעולה יורד. ועיין בית עולמים (קמ"ב ע"ב), וידוע כי מ"ש אצלו וישלך את אדרתו מעליו, היינו הגוף שלו שהניח ביסוד האש (עיין ערך קטן גבורה), ובכל עת בואו הוא מתלבש בו ומתגלה למטה.

ארין באריך ג' רישין, גלגלתא, אוריא, ומוחא סתימאה – מחשבה דקה. ועיין כתר שם טוב (לרבי אברהם מקולניא), כמו שאמר אליהו, לא ברוח ה', לא ברעש ה', ולא באש ה'. כלומר, כל מה שהיה מחשב אחר ידיעת כבודו ומציאות אלהותו ולדמותו לרוח ולרעש ולאש לא השיג כבודו, כי כולם מן היסודות הם נמצאים ומוגבלים, אך כאשר היה מחשב על מחשבה דקה, מיד וילט פניו באדרתו ואז נגלה אליו כבוד הבורא יתברך, ודממה דקה היא לשון מחשבה דקה פנימית.

אבא כתיב (מלכים, א, יט, כ) וימצא את אלישע בן שפט וגו', ויעבר אליהו אליו וישלך אדרתו אליו, ויעזב את הבקר וירץ אחר אליהו, ויאמר אשקה "לאבי" ולאמי ואלכה אחריו. וכל זה תולדת הארת האדרת.

שאלה בדרכי הצדיקים שחלקם חיו בעניות וחלקם בעשירות

אודות מה שבאזינו שמענו וגם בעינו ראינו הנהגות סותרות אצל גדולים וצדיקים, שיש שבתם צנוע ופשוט עד כדי עליבות, ויש הנוהגים בגינוני מלכות ממש, בבית מפואר, וכלים נאים ביותר. ויש כמובן את הנוהגים בדרך המיצוע. מה פשר הנהגות אלו? ומה יש לנו הקטנים ללמוד מזה? וגם, כיצד נכון וראוי לנו לנהוג? בתודה ובברכה.

תשובה בכללות הדבר תלוי בשורשי הנשמות. והדוגמא של עשירות של רבי שזכה לב' שולחנות, שהיה מזרעו של דוד המלך, ולכך נהג במלכות.

ולעומתו ר' חנינא שדי לו בקב חרובין מע"ש לע"ש, כי שורשו היה מבונה עולמות ומחריבן, "חרובין". ואף מי ששורשו בעשירות, על דרך כלל צריך לעבור תהליך של הכנעה והבדלה, ורק אחריה המתקה, כמ"ש בשם ר' פנחס מקוריץ, שכך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל וכו', וביאר שכך היא "דרכה של תורה", למי שנמצא עדיין בדרך, אולם מי שהגיע לטרקלין דרכו שונה.

והבן שיש שורשים של נשמות מצד "האור", קו ימין ושמאל, ומלכות. ויש שורשים מצד "הכלי".

ולפיכך על כל אדם לברר את שורשו ואת מדרגתו ולפ"ז לפעול. ולעולם יש לחשוש שמא זהו רצון לעושר ותאוה, ומאידיך שמא מסתפק במועט מחמת עצלות וחוסר אחריות.

שאלה בניית כח "הקרירות" בנפש

לכבוד הרב שליט"א, שלום מקולומביה.

הרב הסביר בשיעור "ראש חודש מזל - חשון, עקרב", את הכח של "קרירות" בנפש, שהוא כח באדם להיות בלתי מושפע מסביבתו. שאלתי בבקשה, כיצד אני משיג זאת?

תודה לכם על כל תורתכם.

נ.ב. מתוך השיעור הנ"ל [תוכן הדברים]: "כח הקרירות בנפש הוא כח באדם להיות בלתי מושפע מסביבתו [זהו כח שאפשר להשתמש אתו לקדושה או לרע, תלוי באיזון הכח]. אם האדם מדי מבודד מאחרים עד כדי כך שהוא לא מגיב בכלל לאחרים והוא מדי מנותק מאחרים, הוא יותר מדי "קר" והוא לא יהיה

שמח. אבל אם הוא יכול להפריד את עצמו מסביבתו ועדיין יכול להתייחס לאחרים, יש לו איזון נכון בין קר לחום, ואזי הוא יכול להיות שמח".

תשובה יש לבנות את יסוד העפר בנפש, שהוא קר ויציב, בלתי מתפעל. מלבד כך יש לבקוע לעולם פנימי, ששם האדם חי בעולם לעצמו, ואינו מתפעל מזולתו. מלבד כך יש לאזן את כללות הנפש, שבהיותה יציבה, פחות מתפעלת.

במדרגה הגבוהה יש להגיע לעצם הנפש הנקרא "איתן שבנפש", שהוא עצם בלתי מתפעל בעצם היותו.

שאלה מהו לימוד בתורה בכח

שלום רב לכבוד הרב, יישר כוח על שיעורי הביאור הנפלאים בספר ליקוטי מוהר"ן.

בתורה א' מופיע המושג של לימוד תורה בכח, האם הרב יכול להבהיר יותר למעשה כיצד לומדים תורה בכח וההיפך מהו?

רוב ברכות. ומייחלים להמשך פרסום שיעורים בסדרה.

תשובה א. כמ"ש על אמן יהא שמיה רבה וכו' בכל כחן, והיינו בכל כחו הגופני וכל כחו המחשבתי, כוונה, כן בענין זה. ועיין ליקוטי מוהר"ן תורה ה'. וכן תורה ט', וכן תורה י"ט. וכן תורה מ"ח, וכן תורה ס'. וכן ח"ב תורה ח'. וכן ח"ב תורה י"א. וכן ח"ב תורה פ"ד. וח"ב תורה צ"ח. וח"ב תורה קי"א. וח"ב תורה קכ"א.

ב. חכמה, כח-מה כנודע. והיינו לדבוק בבכח טרם יצא לפועל, ולהוציאו לפועל.

והוא ע"י חזרה על אותו מימרא בפיו פעמים רבות מתוך דבקות נפשית ושכלית.

וכן התבוננות במהות מימרא זו, שחושב בה ומשהה אותה מחשבתו כאדם הנוקש בדלת וממתין, ואזי לאט לאט נפתח לו האור הגנוז במימרא זו. עיין תורה כ"ה.

ועיין ליקוטי מוהר"ן תורה ז', וכן תורה ח' בהרחבה. וכן עיין בתורה כ"ד. וכן תורה ל"א, וכן תורה נ"א. וכן תורה ס"ו. וכן תורה ק"ה. וח"ב תורה ב'. וח"ב תורה ע"ח. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718..295.1245
להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net
רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com
ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829